

Міністерство освіти і науки України
Черкаська обласна державна адміністрація
Департамент освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації
Черкаське відділення Академії економічних наук України
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Одеський національний економічний університет
Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького
Черкаський державний технологічний університет
Черкаський інститут банківської справи
Черкаська обласна асоціація розвитку підприємництва
Центр розвитку корпоративної соціальної відповідальності

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ, ІНФОРМАЦІЙНЕ, ФІНАНСОВЕ ТА ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

Збірник тез доповідей

16–17 квітня 2020 року

Черкаси
Східноєвропейський університет економіки і менеджменту
2020

Програмний комітет:

Шамара С. О., к. і. н., доцент, ректор Східноєвропейського університету економіки і менеджменту – голова.

Савченко С. О., д. е. н., професор, проректор з науково-дослідної роботи Східноєвропейського університету економіки і менеджменту – заступник голови.

Ус Г. О., д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

Чудаєва І. Б., д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

Сергєєва Л. Н., д. е. н., професор, завідувач кафедри медичної фізики, біофізики та вищої математики Запорізької медичної академії.

Задорожний І. С., д. т. н., професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри менеджменту і адміністрування Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

Савченко А. М., д. мед. н., професор, професор кафедри менеджменту і адміністрування Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

Драган І. О., д. н. з держ. упр., завідувач кафедри економічної безпеки публічного адміністрування Житомирського державного технологічного університету.

Пасека С. Р., д. е. н., професор, завідувач кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.

Фінагіна О. В., д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту Черкаського державного технологічного університету.

Чмутова І. М., д. е. н., професор, професор кафедри банківської справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. Сємена Кузнеця.

Члени організаційного комітету:

Голова: **Ус Г. О.**, д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки, обліку і оподаткування Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

Германенко Л. М., к. е. н., доцент, доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

Панасенко Л. М., к. е. н., доцент кафедри економіки, обліку і оподаткування Східноєвропейського університету економіки і менеджменту.

С 89 Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції : збірник тез доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Черкаси, 16–17 квітня 2020 року. Черкаси : Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2020. 557 с. [Укр., рос., англ. мови].

Матеріали конференції висвітлюють теоретичні та прикладні питання наукової діяльності у сферах економіки, фінансів, обліку і оподаткування, менеджменту, розкривають основні засади сучасних технологій менеджменту, інформаційного, фінансового та облікового забезпечення сталого розвитку економіко-правових систем в умовах євроінтеграції. Публікації збірника рекомендуються для викладачів, аспірантів та студентів, а також фахівців-практиків, які цікавляться питаннями управління соціально-економічними процесами з метою вдосконалення національної економічної моделі України.

Материалы конференции освещают теоретические и прикладные вопросы научной деятельности в сферах экономики, финансов, учета и налогообложения, менеджмента, раскрывают основы современных технологий менеджмента, информационного, финансового и учетного обеспечения устойчивого развития экономико-правовых систем в условиях евроинтеграции. Публикации сборника рекомендуются для преподавателей, аспирантов и студентов, а также специалистов-практиков, интересующихся вопросами управления социально-экономическими процессами с целью усовершенствования национальной экономической модели Украины.

УДК 005.318.24

Організаційний комітет вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їхню публікацію з метою обговорення.

Редакція збірника не несе відповідальність за якісний зміст і оформлення авторських статей (стилістичні, орфографічні помилки тощо).

Зміст

СЕКЦІЯ 1

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

<i>Бурлаєнко Т. І. Управління кафедрою за цінностями в умовах ринкових трансформацій.....</i>	<i>10</i>
<i>Десятніков І. В. Економічна допомога США республіці В'єтнам (1954–1963 роки).....</i>	<i>12</i>
<i>Коваль О. О. Розвиток економічної теорії в Україні.....</i>	<i>14</i>
<i>Мошенська О. В., Заварзіна Г. О. Дизайн як фактор розвитку економіки.....</i>	<i>16</i>
<i>Чуркін В. В., Паришин Ю. І. Основні етапи розвитку економічних наук та місце в ній сучасних економічних теорій.....</i>	<i>18</i>

СЕКЦІЯ 2

ЕКОНОМІКА ТА МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

<i>Аверкіна М. Ф., Артюх О. М. Школи та принципи управління.....</i>	<i>20</i>
<i>Волинчук Ю. В., Кривчик О. В. Інновації у транспортній логістиці торговельних підприємств.....</i>	<i>21</i>
<i>Ганас Л. М., Петрова Я. Ю. Особливості трактування понять «інноваційної» та «інвестиційної» діяльності: спільні і відмінні риси.....</i>	<i>23</i>
<i>Глуценко Я. І. Інноваційний розвиток України: місце у світовому рейтингу.....</i>	<i>25</i>
<i>Грицаєнко Г. І., Грицаєнко І. М. Функціонально-вартісний аналіз у розробці проекту для агротехсервісного підприємства.....</i>	<i>27</i>
<i>Грицаєнко М. І., Грицаєнко Г. І. Інвестиційно-інноваційний розвиток закладів освіти.....</i>	<i>29</i>
<i>Завербний А. С. Проблеми і перспективи інноваційної безпеки за динамічних умов євроінтегрування та глобалізування.....</i>	<i>31</i>
<i>Завидівська О. І. Краудсорсинг як інноваційний інструмент забезпечення розвитку персоналу.....</i>	<i>34</i>
<i>Кісельман В. В., Єрмак Д. М., Чухрасва Н. М. Проектний менеджмент в інноваційній діяльності... </i>	<i>36</i>
<i>Клепанчук О. Ю. Складники інноваційної трансформації внутрішнього ринку України.....</i>	<i>38</i>
<i>Коваленко Г. О. Формування інноваційно-інвестиційного потенціалу сільськогосподарських підприємств.....</i>	<i>40</i>
<i>Нестеренко К. В., Білявський В. М. Державне регулювання інвестиційної діяльності підприємств.....</i>	<i>42</i>
<i>Нечаєва І. А. Методичний підхід до проведення оцінки інвестиційного проекту.....</i>	<i>45</i>
<i>Панасенко Л. М. Економічна сутність та значення інноваційної діяльності підприємств.....</i>	<i>47</i>
<i>Погорелова Т. О. Використання сучасних технологій в управлінні діяльністю підприємств.....</i>	<i>49</i>
<i>Поліщук С. В. Якість як основна категорія конкурентоспроможності продукції.....</i>	<i>51</i>
<i>Савченко Д. О., Вонберг Т. В. Вплив пандемії на економічні процеси в державі.....</i>	<i>54</i>
<i>Свидрук І. І. До питання менеджменту економічної безпеки держави.....</i>	<i>55</i>
<i>Сіянюк Л. І. Пропозиції щодо вдосконалення процесу просування бренду ТМ «Звени Гора».....</i>	<i>58</i>
<i>Скринський В. М. Особливості управління якістю на підприємствах харчової та переробної промисловості.....</i>	<i>61</i>
<i>Славіна Н. А. Особливості аграрної логістики в Україні.....</i>	<i>63</i>
<i>Стеблюк Н. Ф., Новак В. В. Методичні підходи до оцінки ефективності інвестиційних проектів в системі управління промисловими підприємствами.....</i>	<i>65</i>
<i>Ус Г. О. Формування ефективної мотивації інтелектуальної праці.....</i>	<i>67</i>
<i>Чередніченко О. О. До питання інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості України.....</i>	<i>70</i>
<i>Чудаєва І. Б. Мотивація, задоволення від роботи, перспективи й можливості розвиватися.....</i>	<i>72</i>
<i>Шапран О. А., Теплюк М. Проактивність підприємництва як засіб досягнення довгострокових конкурентних переваг.....</i>	<i>74</i>
<i>Шкіль Л. Р., Вонберг Т. В. Дослідження наслідків епідемії коронавірусу на процеси з рекрутингу в компаніях.....</i>	<i>76</i>

СЕКЦІЯ 3

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ

<i>Борисова В. А. Лізингові операції як імператив розвитку інвестиційного кредитування підприємницьких структур в аграрній сфері.....</i>	<i>78</i>
<i>Бреус С. В. Фінансування вищої освіти у контексті управління економічним розвитком держави.....</i>	<i>80</i>

Пасєка С. Р., Гуменюк О. С. «Зелена іпотека» як інноваційний інструмент фінансування енергоефективності у споживчому секторі.....	83
Єрлик А. О., Пенєз О. В. Проблеми та перспективи розвитку системи оподаткування як одного з головних фінансових інструментів економічного розвитку країни.....	86
Зеленський А. В., Зеленський В. А. Ретроспектива сутності понять «фінансова політика» та «фінансовий механізм».....	88
Зоря О. П. Теоретико-методологічні засади оцінки ефективності системи земельно-іпотечного кредитування.....	90
Івашко А. О., Вергелюк Ю. Ю. Кредитна рестрикція як виклик фінансової кризи.....	92
Кириченко А. В. Фінансові інструменти особистого страхування та їх вплив на соціальну безпеку.....	93
Клименко К. В., Савостьяненко М. В. Міжнародне фінансове партнерство України в умовах дії непереборної сили.....	96
Лаврук В. В. Фінансовий лізинг як перспективна форма інвестування інноваційного розвитку агропромислового виробництва.....	98
Мельник В. О., Шепелюк В. А. Типи податкової системи та їх вплив на суб'єктів господарювання.....	101
Мовчан І. І. Грошово-кредитна політика національного банку України.....	103
Мовчанюк А. В. Фінансові інструменти сталого розвитку територіальних громад в Україні.....	105
Петріченко Д. Я., Чубань В. С. Банківська система України в період пандемії.....	107
Петрова І. П. Режим міжнародно-публічно-приватного партнерства для прискорення неоіндустріальної модернізації економіки старопромилових регіонів.....	109
Присяжнюк А. Ю. Банківський сектор в забезпеченні фінансового потенціалу кластеризації.....	111
Салогуб І. І. Перспективи розвитку кредитних кооперативів у аграрному секторі.....	112
Сарана Л. А. Сучасні виклики пенсійної реформи України.....	114
Сисоєва І. М. Соціальний аудит як механізм управління соціальним розвитком.....	115
Сукач О. М., Одінцова Т. М. Реалії страхового ринку України.....	117
Трипольська Т. Г. Економічний механізм розвитку середньої освіти.....	119
Турянський Ю. І. До питання перспектив податкового регулювання вітчизняної економіки.....	121
Фроленкова Н. А. Сучасні фінансові інструменти управління економічним розвитком підприємств ринкової інфраструктури.....	123
Хоменко І. О., Чубикіна А. О. Фандрейзинг як додаткове джерело фінансування.....	126
Шпомер Т. О. Податкові важелі стимулювання розвитку вітчизняних підприємств.....	128
Якубович Ю. О., Білявський В. М. Проблеми та перспективи розвитку валютного ринку України.....	130
Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю. Проблеми ефективності фінансування інвестиційних проектів за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку.....	132

СЕКЦІЯ 4

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Зайчик К. О., Смоленніков Д. О. Управління підприємствами в сфері торгівлі органічною продукцією на засадах корпоративної соціальної та екологічної відповідальності.....	134
Адамець А. В., Аверкіна М. Ф. Поняття, цілі, функції комунікації.....	137
Андрухова А. І. Особливості фінансового аналізу суб'єкта малого підприємництва за даними спрощеної звітності.....	138
Ашмаріна З. В., Корнух О. В. Рентабельність – одне з ключових понять ефективного управління підприємством.....	141
Баб'як Г. П., Ілляш І. Д. Шляхи вдосконалення ефективності формування і використання персоналу підприємства.....	143
Бектіміров І. М. Особливості управління виробництвом на сільськогосподарському підприємстві.....	145
Богата З. В., Білявський В. М. Механізм формування системи стратегічного управління підприємством.....	148
Богдан О. М. Склад витрат виробництва, що входять до собівартості продукції.....	150
Бойко О. О., Білявський В. М. Основні напрями розвитку сучасних принципів та методів менеджменту в умовах конкурентного середовища.....	152
Бондар У. О., Чикуркова А. Д. Зміни у стратегії підприємства.....	154
Бражник Л. В. Нагромадження капіталу у сфері товарного обігу.....	157
Бугріменко Р. М. Організація дистрибуції в роздрібній торгівлі як основа маркетингових рішень.....	159

<i>Велієва В. О., Остапенко Р. М., Герасименко Ю. С. Аналіз економічної ефективності виробництва соняшника .....</i>	<i>162</i>
<i>Волкова Н. В. Формування стратегії розвитку підприємств переробної галузі .....</i>	<i>163</i>
<i>Вороніна А. В. Розвиток стратегічного управління в умовах кризи .....</i>	<i>165</i>
<i>Гаврильчик Л. С., Аверкіна М. Ф. Школи та принципи управління в менеджменті .....</i>	<i>168</i>
<i>Гайдабура Р. В. Малий та середній бізнес – основа підприємництва .....</i>	<i>171</i>
<i>Галай Н. І., Білявський В. М. Формування системи мотивації праці у менеджменті підприємства....</i>	<i>173</i>
<i>Голуб К. В., Білявський В. М. Кадрові нововведення в системі управління персоналом підприємства .....</i>	<i>175</i>
<i>Грей Ю. М. Зарубіжний досвід формування мотиваційного механізму на підприємствах.....</i>	<i>177</i>
<i>Дикань О. В., Білецька Д. О. Особливості підбору і розвитку персоналу з огляду на сучасні соціальні тенденції.....</i>	<i>180</i>
<i>Дорош І. М., Потапська Б. В. Визначення поняття «емоційний інтелект», його основні складові та вплив на професійну діяльність менеджера .....</i>	<i>182</i>
<i>Дягилєва А., Рубежанська В. О. Система інноваційного підприємництва: зміст та форми .....</i>	<i>183</i>
<i>Євсєєва-Северина І. В. Забезпечення конкурентоспроможності виробничих підприємств .....</i>	<i>186</i>
<i>Жукова О. А. Методичні підходи щодо оцінювання фінансової стійкості підприємства .....</i>	<i>187</i>
<i>Зонвіре О. Сутність та специфіка конкурентоспроможності на підприємствах роздрібної торгівлі .....</i>	<i>190</i>
<i>Іваненко Т. Я. Стан та напрями стимулювання розвитку молочної галузі в сучасних умовах .....</i>	<i>193</i>
<i>Іванова І. В. Технологічність управлінської праці .....</i>	<i>195</i>
<i>Івахненко О. М. Еколого-економічні проблеми аграрного землекористування в Україні.....</i>	<i>198</i>
<i>Іващук Д. В., Бутенко Н. Ю. Проблема підвищення кваліфікації керівників в сучасних економічних умовах.....</i>	<i>201</i>
<i>Ілляш І. Д., Вишневецька І. І. Сучасні інформаційні технології в системі управління персоналом підприємства .....</i>	<i>203</i>
<i>Калініна Г. Г., Гусаков С. В. Оцінка діяльності провідних портів Азії.....</i>	<i>205</i>
<i>Каламан О. Б. Особливості функціонування сучасних стратегій агропромислових підприємств ...</i>	<i>208</i>
<i>Карімов Г. І., Федосова Є. В. Оцінка ефективності праці роздрібного продавця .....</i>	<i>210</i>
<i>Коваленко Ю. В. Main Approaches to Optimizing Business Processes .....</i>	<i>212</i>
<i>Коваленко С. М., Білявський В. М. Формування системи управління персоналом на підприємстві..</i>	<i>214</i>
<i>Коваль Д. Д., Білявський В. М. Формування іміджу підприємства як елементу конкурентоспроможності .....</i>	<i>216</i>
<i>Коробка С. В. Управління операційною інфраструктурою підприємства .....</i>	<i>219</i>
<i>Костяк К. М., Білявський В. М. Мотивація персоналу: порівняння європейського та українського досвіду.....</i>	<i>222</i>
<i>Кравченко А. В., Рябчук В. В. Проблеми організації управління в морських портових кластерах ....</i>	<i>224</i>
<i>Кравченко О. В. Показники оцінки економічної ефективності господарської діяльності підприємств.....</i>	<i>227</i>
<i>Кучер М. М., Чернявський М. В. До питання управління за цінностями .....</i>	<i>230</i>
<i>Лаврук О. С. Формування позитивного соціально-психологічного клімату в колективі .....</i>	<i>232</i>
<i>Легенька І. О. Елементи ринку праці та механізм функціонування сучасного ринку праці .....</i>	<i>234</i>
<i>Леськова С. В. Проблеми в управлінні розвитком персоналу роздрібних торговельних мереж в умовах кадрового дефіциту на ринку праці .....</i>	<i>236</i>
<i>Лисянська В. С., Рубежанська В. О. Вплив інноваційних процесів на діяльність підприємницьких структур.....</i>	<i>238</i>
<i>Литвин Д. В., Білявський В. М. Операційна система підприємства: особливості функціонування та напрями удосконалення.....</i>	<i>240</i>
<i>Лінькова О. Ю. Проблеми менеджменту за часів європейської інтеграції.....</i>	<i>242</i>
<i>Літвінчук Ю. А., Білявський В. М. Сучасні конкурентні стратегії підприємства .....</i>	<i>244</i>
<i>Ліфінцев Д. С., Недосип В. О. Цифрова компетентність менеджерів у контексті євроінтеграції ....</i>	<i>246</i>
<i>Ляховська О. В. Сучасні тенденції заготівлі молока у Західному регіоні України .....</i>	<i>248</i>
<i>Мазурчак Я. Б. Психологічні вимоги до HR-менеджера.....</i>	<i>250</i>
<i>Макаренко М. В., Барський І. М. Сучасні підходи до управління людськими ресурсами підприємств морського транспорту.....</i>	<i>252</i>
<i>Теплюк М. А., Максимович Д. Д. Підвищення ефективності діяльності підприємства як спосіб забезпечення його конкурентоспроможності.....</i>	<i>255</i>

Маркова Т. Д., Ступницька М. І. Підходи до оцінки власного капіталу підприємства: теоретичний аспект.....	257
Метошоп О.-А. Ю., Деркач О. Г. Чинники, що визначають імідж менеджера на різних рівнях управління.....	259
Миндзя М. О. Сучасні системи та форми мотивування праці.....	262
Мисик В. М. Особливості розвитку та становлення івент-менеджменту.....	264
Мірзоева Т. В., Повзун В. О. Щодо напрямків економічного розвитку сільськогосподарських підприємств в Україні.....	266
Морозова М. Е. Удосконалення системи мотивації персоналу на підприємстві.....	268
Moskalenko V. Leadership: Estimating Tools.....	270
Недашківський Д. П., Білявський В. М. Оцінка персоналу на підприємстві.....	273
Огнева А. В. Роль менеджменту та лідерства в управлінській діяльності на підприємствах.....	275
Пантелєєв М. С., Шматько Н. М. Стратегічне управління персоналом підприємства: принципи та фактори формування.....	276
Побережна Н. М. Загальні питання діяльності страхових компаній як складової фінансово-кредитних установ.....	278
Побережний Р. О. Державна підтримка розвитку малого та середнього підприємництва в Україні в умовах сьогодення.....	280
Подтуркіна В. Б., Білявський В. М. Тайм-менеджмент як інструмент підвищення ефективності діяльності підприємства на прикладі компанії Google.....	282
Покотильська Н. В. Сутність та особливості ефективного управління на аграрних підприємствах.....	285
Покрова В. Б., Білявський В. М. Ефективність інноваційної діяльності підприємства.....	287
Пушкар З. М., Пушкар Б. Т. Вплив цифрової економіки на ринок праці.....	290
Рибалко-Рак Л. А., Бойко Г. С. Сучасні соціально-економічні системи: підходи до визначення типів розвитку.....	293
Самодурова Р. О. Мотивація як функція управління.....	295
Балуєва О. В., Снопенко Г. В. Функція навчання та розвитку персоналу: від еволюції до революції.....	296
Соболева Г. Г. Проблеми та шляхи вирішення питань енергозбереження на підприємстві.....	298
Соколенко Л. Ф. Інформаційні запити ключових стейкхолдерів керуючих компаній житлово-комунального господарства.....	300
Тимошенко В. О., Білявський В. М. Стратегія інноваційного менеджменту підприємств.....	301
Глазов М. Ж., Коваль О. О. Визначення базової стратегії виробничого підприємства.....	303
Точен А. Є., Білявський В. М. Формування кадрової політики підприємства.....	305
Трегубенко К. О., Білявський В. М. Корпоративна культура як елемент системи стратегічного управління підприємством.....	307
Тріщун Ю. М. Оптимізація структури власного капіталу підприємства.....	309
Устинов Р. Г., Оніщенко В. В. Проблеми розвитку світових контейнерних перевезень.....	311
Чикуркова А. Д. Теоретико-методичні підходи до аналізу й оцінки зовнішнього середовища акціонерних товариств.....	314
Шаповал О. А. Система управління кадрами на підприємстві та її особливості.....	316
Шкуренко М. І., Бутенко Н. Ю. Особливості ділових комунікацій у сучасних бізнес-організаціях.....	319

СЕКЦІЯ 5

ЕКОНОМІЧНО-ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Германенко Л. М., Светлова Н. М. Трансформація організаційної форми бухгалтерського обліку в Україні під впливом карантинних заходів.....	322
Глушаченко А. І. Сучасні аспекти організації податкового обліку.....	325
Гродовський О. В. Особливості організації та критерії ефективності внутрішнього аудиту.....	328
Комарецька М. Я. Облік курсових різниць та їх вплив на фінансовий результат.....	330
Кузьменко А. О. Облікове забезпечення управління фінансовим результатом діяльності підприємства.....	332
Лега О. В. Оподаткування малого бізнесу як напрям розвитку підприємництва.....	333
Мешкова С. Л. Удосконалення обліку загальногосподарських витрат.....	336
Мокієнко Т. М., Прийдак Т. Б. Первинний документ як основа при прийнятті управлінських рішень.....	338
Ніколенко О. Г. Облікові аспекти організації оплати праці на підприємстві.....	341
Рукавіцина Н. С., Будько О. В. Особливості формування звітності про екологічні аспекти діяльності підприємства.....	343

операційних циклів з урахуванням запланованого обсягу обслуговування виробництва [1].

Застосування бази розподілу при нормальній потужності означає, що постійні загальновиробничі витрати включаються до складу виробничої собівартості продукції в повному обсязі тільки у випадку, коли фактичний обсяг виробництва дорівнює або перевищує нормальну потужність.

Якщо фактичний обсяг виробництва нижчий від очікуваного середнього рівня, то до складу виробничої собівартості продукції включається лише частина постійних загальновиробничих витрат. Решта витрат, які називаються нерозподіленими, визнаються витратами звітного періоду, в якому вони виникли, і включаються до собівартості реалізованої продукції.

Віднесення нерозподілених постійних загальновиробничих витрат на собівартість реалізованої готової продукції звітного періоду є економічно обґрунтованим, оскільки достовірно відображає показники діяльності підприємства за цей період. Виробнича собівартість готової продукції не повинна підлягати різким коливанням і, у відповідності з принципом обачності витрати не занижуються, а відображаються в тому звітному періоді, коли вони були понесені. Загальна сума розподілених та нерозподілених постійних загальновиробничих витрат не може перевищувати їх фактичну величину.

Головними проблемами обліку загальновиробничих витрат є відсутність однозначної класифікації витрат та організації аналітичного обліку. З метою систематизації обліку пропонуємо ведення аналітичного обліку за рахунком 91 «Загальновиробничі витрати» з відкриттям наступних субрахунків:

911 «Витрати на утримання та експлуатацію виробничого обладнання»;

912 «Витрати на утримання і експлуатацію виробничого приміщення»;

913 «Транспортні витрати»;

914 «Витрати на управління виробництвом»;

915 «Інші витрати».

Вважаємо, що запропоновані субрахунки для обліку загальновиробничих витрат дозволять більш точно формувати собівартість продукції.

Список використаних джерел і літератури

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 319, зі змінами [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

Мокієнко Т. М., к. е. н., доцент

Прийдак Т. Б., к. е. н., доцент

Полтавська державна аграрна академія

ПЕРВИННИЙ ДОКУМЕНТ ЯК ОСНОВА ПРИ ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Документування є першим етапом обліку, тому від його достовірності та повноти залежать всі інші етапи облікового процесу та ефективність ухвалення управлінських рішень щодо діяльності підприємства. Тобто документування – це спосіб первинної реєстрації об'єктів обліку.

Дослідження щодо документального оформлення фактів господарського життя підприємства було проведено у працях таких вітчизняних вчених, як М. Білуха, Р. Бруханський, Т. Ф. Бутинець, А. Канцедал, Л. Кондрюк, О. Лега, В. Плаксієнко, І. Садовська, В. Сопко, Н. Ткаченко, Л. Яловега та ін. Отже, вищезазначене питання є актуальним і потребує подальших досліджень.

Поняття «документ» був уведений у науковий обіг бельгійським документалістом

Подем Отле, у значенні, близькому до трактування поняття «книга»[2]. З того часу підходи до трактування поняття «документ» дещо змінилися. Отже, на сьогоднішній день, документ - це матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі [6].

На думку Ф. Бутинця документ – це ніщо інше як «письмовий доказ фактичного здійснення господарських операцій або письмове розпорядження на право її здійснення» [1].

Згідно п. 2.1 Положення № 88«первинні документи – це документи, створені в письмовій чи електронній формі, які містять відомості про господарські операції, включаючи розпорядження та дозволи адміністрації (власника) на їх проведення» (рис. 1) [2].

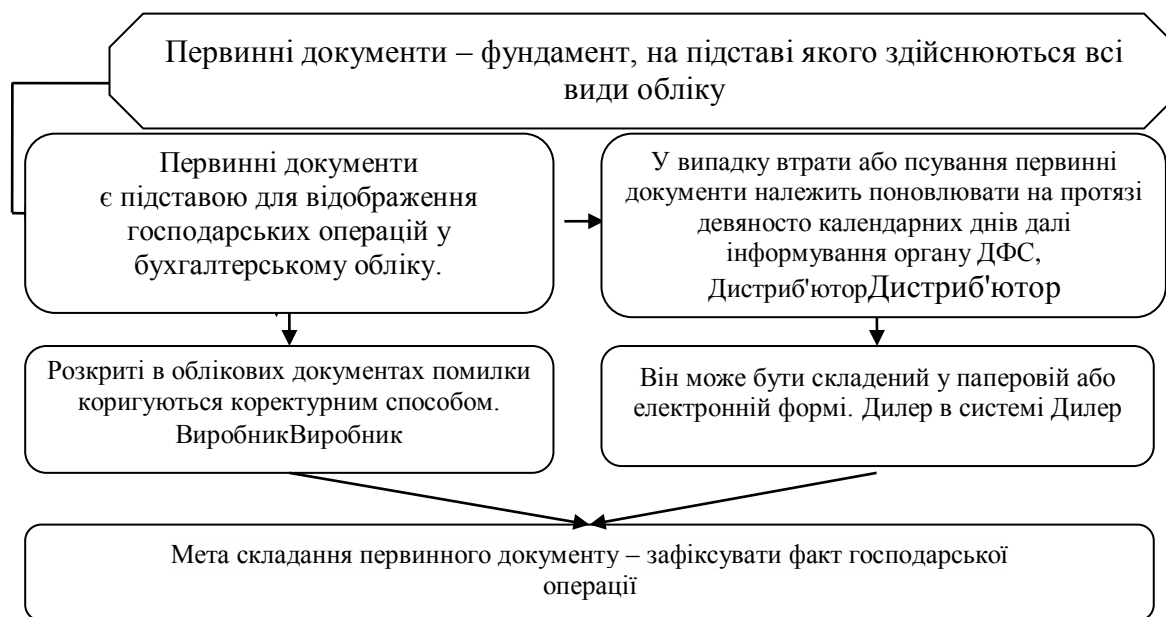

Рисунок 1 – Економічний зміст поняття «Первинний документ»

Первинні документи повинні бути оформлені у встановленому порядку, оскільки вони як засвідчують факт господарського життя, так і надають юридичної сили. Інформація первинних документів повно і точно відображає факт господарського життя, тому має бути зрозумілою за змістом, відповідати встановленій формі. Бухгалтерські документи можна класифікувати за багатьма ознаками, які представлено в табл. 1 [4].

Таблиця 1 – Класифікація первинних документів у бухгалтерському обліку

Класифікаційна ознака	Види документів	Характеристика документів
1	2	3
За місцем складання	Внутрішні	Складаються на підприємстві на підставі здійснених ним операцій
	Зовнішні	Надходять на підприємство ззовні
За змістом господарських операцій	Грошові	Відображають наявність і рух грошових коштів
	Майнові	Відображають наявність і рух майна
	Розрахункові	Відображають розрахунки підприємства з іншими суб'єктами господарювання та державою
За порядком складання	Первинні	Складаються у момент здійснення господарської операції або одразу після її закінчення
	Зведені	Складаються на підставі первинних шляхом групування й узагальнення їх показників
За ступенем уніфікації	Уніфіковані	Передбачають наявність типових бланків, затверджених у встановленому порядку
	Бухгалтерського оформлення	Розробляються на підприємстві та складаються без використання типових бланків

1	2	3
Відповідно до правил складання	Доброякісні	Відповідають законодавству, вимогам і положенням про документи та записи в бухгалтерському обліку
	Недоброякісні	Не відповідають вимогам і відображають здійснену операцію у спотвореному вигляді (неправильно оформлені та підроблені документи)
За призначенням	Розпорядчі	Містять розпорядження (наказ, завдання) на здійснення господарської операції
	Виправдовувальні (виконавчі)	Підтверджують здійснення господарської операції
	Комбіновані	Поєднують ознаки попередніх різновидів

Організація руху документів, пов'язаних з веденням бухгалтерського обліку на підприємстві є важливою складовою його діяльності. Від ефективності зазначеного процесу залежить якість управління підприємством, швидкість і точність прийняття управлінських рішень (рис. 2).

Рисунок 2 – Стадії документообігу

Первинні документи складаються на бланках типових і спеціалізованих форм, затверджених відповідним органом державної влади.

Інформація первинних документів, як правило, не дублюється, але може контролюватись способом взаємної перевірки. Взаємозв'язок між окремими первинними документами полягає в тому, що одні з них не рідко складаються на базі інших, що є основою для характеристики тієї чи іншої господарської операції, відображеної в одному первинному документі, часто є додатковою інформацією про облікову операцію, відображену в іншому документі.

Список використаних джерел і літератури

1. Бутинець Ф. Ф. Організація бухгалтерського обліку : підручник [для студентів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] ; 4-те вид., доп. і перероб. Житомир : ПП Рута, 2005. 528 с.
2. Гудзенко Н. М. Документальне оформлення доходів від реалізації продукції. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_10/92.pdf.
3. Косяк А. П., Гордієнко Н. І. Конспект лекцій з дисципліни «Бухгалтерський облік II» для студентів 2 і 3 курсів денної та заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня підготовки «бакалавр» напряму підготовки 6.030509 – Облік і аудит) ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 202 с.
4. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України № 427 від 11.04.2017 р. // Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_bills (дата звернення 24.03.2020).
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-IX від 16.07.1999 р. Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_bills_stand_laws (дата звернення 22.03.2020).
6. Садовська І. Б. Документування як основна складова інформаційних ресурсів в управлінському обліку. – 2011. – № 2. URL: www.nbu.gov.ua/Portal/soc_gum/ekfor/2011_2/68.pdf.